

Raadsvergadering d.d. 12 december 2024

Voorstelnummer D-RVS - 24357499

Agendanummer

Zaaknummer Z24141844

Onderwerp: Raadsvoorstel Beleidskader kleine windturbines

Portefeuillehouder: Wethouder Dijkshoorn

Aan de raad.

Voorstel

1. Het beleidskader kleine windturbines Zaanstreek-Waterland vast te stellen (bijlage 1).
2. Kennis te nemen van de handreiking kleine windturbines voor initiatiefnemers (bijlage 2).

Kern van het voorstel, samenvatting

Sinds 2020 staat provincie Noord-Holland het toe om kleine windturbines te plaatsen op percelen met een agrarische of stedelijke functie. Kleine windturbines dragen bij aan de duurzaamheidsdoelen door de opwek van hernieuwbare energie. Om de kleine windturbines zorgvuldig in te kunnen passen is er in regionale samenwerking een beleidskader en een handreiking voor initiatiefnemers opgesteld. Dit beleidskader vormt het toetsingskader voor het college om aanvragen te vergunnen.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect

De gemeente heeft in de Omgevingsvisie (p. 40), vastgesteld op 20 juli 2023, de ambitie vastgesteld om in 2050 energieneutraal te zijn. Dat betekent dat binnen de gemeente evenveel hernieuwbare energie wordt opgewekt als dat wordt verbruikt. Kleine windturbines kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de opwek van hernieuwbare energie, zonder de leefomgeving onevenredig te benadelen. Door met dit beleidskader kleine windturbines zorgvuldig mogelijk te maken, wordt een bijdrage geleverd aan de gemeentelijke ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn.

Toelichting

Zoals in de 'Strategische gebiedsvisie de Purmer 2035' is genoemd, vormden het groeiende aantal aanvragen en de versoepelde regels van de provincie aanleiding voor de gemeenten in Zaanstreek-Waterland om gezamenlijk een beleidskader voor kleine windturbines op te laten stellen. Het werken met een gezamenlijk beleidskader moet voorkomen dat er in onze regio verschillende regels voor het plaatsen van kleine windturbines worden gehanteerd. Dit heeft geresulteerd in twee documenten: het beleidskader (bijlage 1) en een handreiking voor initiatiefnemers (bijlage 2).

Het beleidskader kleine windturbines biedt ruimte voor kleine windturbines met een ashoogte van maximaal 15 meter. De turbine mag alleen geplaatst worden op een agrarisch perceel of een perceel met stedelijke functie van ten minste 1 hectare. Per perceel is er één kleine windturbine toegestaan. In hoofdstuk 9 van het beleidskader is uitgewerkt in hoeverre kleine windturbines landschappelijk in te passen zijn in het buitengebied van Zaanstreek Waterland. De bovenstaande uitgangspunten zijn nader uitgewerkt in het voorliggende beleidskader. De bijbehorende handreiking bestaat uit een overzichtelijk stappenplan voor aanvragers, een visiekaart waarop per gebied is aangegeven hoe wenselijk kleine windturbines zijn, technische plaatsingscriteria en aanwijzingen voor de participatie met belanghebbenden.

Argumenten

- 1.1 Het vaststellen van het beleidskader creëert een nieuwe mogelijkheid voor agrariërs en eigenaren van percelen met een stedelijke functie (zoals Bedrijf) om zelf energie op te wekken. Kleine windturbines vormen hierbij een goede aanvulling op zonnepanelen, omdat zij vooral energie produceren op de momenten waarop zonnepanelen te weinig opwekken. Het plaatsen van kleine windturbines draagt daarom bij aan de gemeentelijke ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn.
- 1.2 Het vaststellen van het beleidskader borgt dat de kleine windturbines het landschap en de leefomgeving niet onevenredig aantasten. Het beleidskader vormt het toetsingskader voor het college om aanvragen te vergunnen. Het vaststellen van het beleidskader is daarmee een bevoegdheid van de gemeenteraad. Het kader zal na het vaststellen worden geïmplementeerd in het de komende jaren op te stellen Omgevingsplan Edam-Volendam.

Kanttekeningen en alternatieven

De opwek van windenergie kan een belangrijke rol hebben in de opwek van hernieuwbare energie en in de Omgevingsvisie staat hierover daarom het volgende beschreven: "Windturbines zien we vanwege de impact op het aanzicht van onze leefomgeving liever ook niet terug in ons landschap. Echter valt niet uit te sluiten dat windturbines in de verdere toekomst mede nodig zullen zijn om onze ambitie voor de energietransitie te behalen. We zetten in dat geval in op locaties waar al zichtschade is of locaties waar de zichtschade beperkt is." (p. 34).

Grote windturbines met daardoor een grote impact op het uitzicht en de leefomgeving zijn dus ongewenst. In de Regionale Energie Strategie zijn daarom geen zoekgebieden voor grote windturbines binnen onze gemeente opgenomen. De meerderheid van dergelijke windturbines op land heeft een ashoogte van meer dan 95 meter. Doordat de kleine windturbines een maximale ashoogte hebben van 15 meter, is de ruimtelijke schaal van kleine en grote windturbines van een fundamenteel andere orde. Waar kleine windturbines een menselijke schaal hebben en goed aansluiten op de alledaagse leefomgeving en verticale elementen, zoals bomen, silo's en dergelijken, is een grote turbine buiten proportie en is er geen relatie met de omgeving. Daarnaast is het effect van kleine windturbines op de leefomgeving, in de vorm van bijvoorbeeld geluid, niet te vergelijken met het effect van grote windturbines.

Doordat grote windturbines zijn uitgesloten en de gemeentelijke ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn blijft staan, resteert het inzetten op kleinschaligere vormen van energieopwekking als enige alternatief. Het zorgvuldig toestaan van kleine windturbines past daarom binnen het streven om in 2050 energieneutraal te zijn zonder de leefomgeving en het landschap onevenredige schade toe te brengen. De expliciete voorwaarde daarbij is dat dit niet ten koste gaat van het landschap of de leefomgeving, en om dit te borgen is een beleidskader en een handreiking opgesteld.

Financiële middelen en effecten begroting

Het opstellen van het beleidskader en de handreiking is bekostigd met het RES-budget voor de deelregio Zaanstreek-Waterland.

Uitvoering of vervolgproces

Het beleidskader vormt het toetsingskader voor het college om aanvragen te vergunnen. Het kader zal na het vaststellen worden geïmplementeerd in het de komende jaren op te stellen Omgevingsplan

Edam-Volendam. Voor de tussentijd wordt het beleidskader gebruikt om middels de zogenaamde Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) de omgevingsvergunning te verlenen.

Participatie en communicatie

Omdat bij kleine windturbines vooral sprake is van een lokaal effect, is gekozen om de participatie te laten plaatsvinden door initiatiefnemer zelf. Onder de Omgevingswet is participatie bij het aanvragen van vergunningen verplicht. Een initiatiefnemer zal daarom bij vergunningsaanvraag moeten aantonen hoe er is geparticipeerd. Bij aanvragen zal het college zorgvuldig beoordelen of dit op een passende manier is gebeurd.

In begin 2023 is een verzoek voor het plaatsen van een windmolen gehonoreerd als pilot, om te kunnen leren van de effecten en ervaringen daarvan. Op het moment van schrijven van dit raadsvoorstel ligt de vergunning ter inzage, dus is het nog te vroeg om de ervaringen mee te kunnen nemen als input voor het beleidskader. Er zijn verder geen lopende aanvragen voor een kleine windturbine in Edam-Volendam.

Na de vaststelling worden het beleidskader en de handreiking formeel bekendgemaakt, waarna deze in werking treden. Ook wordt LTO Noord-Holland op de hoogte gesteld van het feit dat de gemeente Edam-Volendam een vastgesteld beleidskader voor kleine windturbines heeft.

Rapportage en evaluatie

Het aantal aanvragen en vergunde kleine windturbines zal worden bijgehouden en worden gerapporteerd aan de raad in de halfjaarlijkse voortgang van de Uitvoeringsagenda Warmte, Energie en Klimaat.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten

- Omgevingsvisie d.d. 20 juli 2023
- Strategische gebiedsvisie de Purmer 2035 d.d. 17 oktober 2024

Bijlagen

- Bijlage 1: Beleidskader kleine windturbines Zaanstreek-Waterland
- Bijlage 2: Handreiking kleine windturbines Zaanstreek-Waterland

Edam-Volendam, d.d.

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,
H. van der Woude

de burgemeester,
L.J. Sievers.